

Preek over Zondag 32 HC – We hebben een Verlosser die geen half werk levert

Orde van dienst

Voorzang: Psalm 81, 1
Votum en Groet
Zingen: Psalm 81, 9
Inleiding op de avondmaalsviering
Zingen: Gezang 358, 2
Avondmaalsviering
Zingen: Gezang 358, 6
Lezen van Psalm 116 en Efeze 2,1-10
Zingen: Gezang 406, 1. 2 en 4
Verkondiging van Zondag 32
Zingen: Gezang 78
Dankzegging en voorbeden
Collecte
Geloofsbelijdenis (gezongen)
Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Met Zondag 32 zijn we begonnen met het derde hoofddeel van de Catechismus.

En dat derde deel heeft als opschrift: *Over de dankbaarheid.*

Zoals u hopelijk weet heeft dit leerboek van de kerk drie hoofddelen.

Het eerste hoofddeel geeft ons inzicht in onze ellende, onze miserabele situatie.

Zeker van God uit bekeken.

Daarin worden we getekend als mensen, die hopeloos verloren zijn, tenzij...

Tenzij we redding en verlossing vinden.

En dat kwam gelukkig in het tweede hoofddeel aan de orde.

Dat er verlossing en bevrijding is, dankzij Jezus Christus.

Hij heeft ons van onze ellende verlost.

Dat mochten we vandaag ook vieren aan het avondmaal.

Daar spraken brood en beker van wat Christus voor ons heeft gedaan.

En als we in brood en beker inderdaad de rijkdom en de weldaad van onze verlossing hebben geproefd, is het dan niet logisch dat we daar dankbaar voor zijn?

Zal iemand die dreigde te verdrinken zijn redder niet eeuwig dankbaar zijn?

Zullen wij niet met de dichter van Psalm 116 zeggen: *Hoe zal ik de HEERE vergelden al zijn weldaden jegens mij?*

Kent u het verhaal van Ludwig, graaf Von Zinzendorff?

Hij was in de 18^e eeuw de grondlegger van de beweging van de Herrnhutters.

Dat is een kerkelijke beweging die enorm veel heeft betekend voor de zending en voor hulpverlening aan arme mensen.

Van Von Zinzendorff wordt verteld, dat hij ooit kwam te staan voor een schilderij van de gekruisigde Christus.

Door dat schilderij kwam Von Zinzendorff diep onder de indruk van Christus' lijden.

En die indruk werd nog versterkt toen hij onder dat schilderij de woorden las: *Dit deed Ik voor u. Wat doet u voor Mij?*

Toen viel Von Zinzendorff op de knieën en wijdde heel zijn leven aan zijn Heer.

Ik zou me kunnen voorstellen dat deze man diep geschokt zou zijn door die vraag die ons vanavond door de Catechismus in de mond wordt gelegd: *Nu wij uit onze ellende zijn verlost door Christus, zonder enige verdienste van onze kant, alleen uit genade, waarom moeten wij*

dan nog goede werken doen?

Wie vraágt er nou zo iets?

Dan heb je toch werkelijk geen enkel benul van wat Christus voor je gedaan heeft.

Want als je daar ook maar een beetje van tot je door laat dringen, dan sta je toch gewoon te popelen om wat voor Hem terug te doen?

Ja, zo'n reactie zou heel begrijpelijk zijn.

Er klinkt iets door van verontwaardiging over een lakse en lauwe reactie op dat onvoorstelbaar rijke offer van Christus.

En het is een verontwaardiging die warm aan doet.

Lauwheid, laksheid is hier inderdaad totaal ongepast.

Maar hoe vreemd het ook klinkt, het enthousiasme waarmee anderen het offer van Christus willen beantwoorden, kan ook z'n bedenkelijke kanten hebben.

Ik denk even weer aan dat verhaal van Von Zinzendorff en 't schilderij dat hij zag.

Met het onderschrift: *Dit deed Ik voor u. Wat doet u voor Mij?*

Ik kan het waarderen dat Von Zinzendorff toen zonder enige bedenking zijn leven aan de Heer toewijdde.

Maar de kerkgeschiedenis heeft bewezen dat je hier ook heel gemakkelijk een verkeerde kant mee op kunt gaan.

Voordat je het weet zit je op het spoor van die christenen die zeggen: *De verlossing is Christus' werk.*

Maar nu we eenmaal verlost zijn, zijn wij aan de beurt.

Dan is de rechtvaardiging het werk van Christus.

Maar dan is de heiliging, de vernieuwing van ons leven ons eigen werk.

En kijk, dat is het punt waar het in deze Zondag om draait.

Hoe alomvattend is het werk van Christus?

Is Hij een Verlosser die half werk levert?

Blijft er voor ons ook nog het één en ander te doen?

Of is onze redding van a tot z zijn werk?

Ook als het gaat om de vernieuwing van ons leven?

Maar als dat zo is – waarom worden er dan van ons nog goede werken verwacht?

En dan komt de Catechismus met dit treffende antwoord.

En daarin zit niets van: *Dit deed Christus voor u. Wat doet u nu voor Christus?*

Dat klinkt toch teveel als: *Voor wat, hoort wat. En voor niets gaat alleen de zon op.*

Dat klinkt toch teveel alsof wij iets terug moeten doen.

Waarom er goede werken van ons worden verwacht?

Wel, zegt de Catechismus, omdat Geest het niet alleen Kerst en Pasen is geweest, maar ook Pinksteren.

Omdat Christus ons door zijn Geest vernieuwt tot zijn evenbeeld.

D.w.z. van ons wordt dankbaarheid verwacht, omdat Christus ons dankbaar máákt.

De verlossing die Christus ons biedt houdt niet op bij de vergeving van onze schuld, maar die verlossing zet zich voort in de vernieuwing door zijn Geest.

Waarom moeten *wij* goede werken doen? vraagt de Catechismus.

Omdat *Christus* ons door zijn Geest vernieuwt.

Want kijk, het verlossingswerk van Christus, het offer van zijn leven, biedt ons wel een motief om dankbaar te zijn en dankbaar te leven.

Een enorm sterk motief om voor Hem aan het goede werk te gaan.

Maar ook al heb ik een motief, daarom kán ik het nog niet.

Als Christus mij vandaag met een schone lei laat beginnen – neem en eet en drink van de beker; gedenk en geloof dat je schuld is uitgewist en dat je met God weer op goede voet staat – als Christus u en mij vandaag met een schone lei laat beginnen – staan we dan morgen al

niet weer bij God in het krijt?

Twee zondagen verder, Zondag 34, dan begint de Catechismus ons de wet van God voor te houden.

Maar als die wet meteen al na Zondag 31 kwam – als gezegd werd: *Jullie zijn bevrijd, leid nu een leven dat beantwoordt aan Gods wet* – als God zou zeggen: *Nu mijn Zoon jullie heeft verlost, verwacht Ik van jullie volwaardige tegenprestaties* – ja, dan zou die wet wel het evangelie als basis hebben.

Maar we zouden geen van allen ooit die wet kunnen vervullen.

Niemand.

Nooit.

Maar de wet van God heeft niet alleen het evangelie als basis.

Die wet is zelf één stuk evangelie.

Want ook in de wet komt Christus niet naar u toe als gebieder allereerst, maar als de grote Verlosser.

O nee, Hij zegt niet tegen ons: *Dit deed Ik voor u/jou. Wat doe jij nu voor Mij?*

Maar Hij zegt: *Ik doe alles. Ik alleen.*

Ik stortte mijn bloed, Ik gaf mijn leven om u met God te verzoenen.

Maar Ik geef u ook mijn Geest om uw hart te vernieuwen.

Ik zeg niet alleen dat u moet. Maar Ik maak ook dat u kunt en dat u wilt.

Ik eis niet maar dankbaarheid.

Ik gééf die dankbaarheid eerst.

Dankbaarheid – dat is niet dat nu het woord aan mij is.

Maar het betekent dat het woord aan Christus blijft.

Zo is er voor ons nooit reden om ons op de borst te slaan als we goede werken doen.

Want we zeggen: *Ik leef zoals God het graag ziet.*

Maar dat ben ik niet die zo leef.

Maar Christus leeft in mij.

En Christus zelf werkt in mijn hart het willen en het werken.

Maar dan heb ik ook geen enkele verontschuldiging meer.

Het is Goede Vrijdag geweest – dus moet ik voor Hem aan het werk.

Het is Pasen geweest – dus wil ik voor Hem aan het werk.

Het is Pinksteren geweest – nu kán ik ook voor Hem aan het werk.

Je kunt het ook anders zeggen.

Goede Vrijdag en Pasen betekenen: Christus was voor ons en buiten ons aan het werk.

Dat werk van rechtvaardiging en verzoening ging helemaal buiten ons om.

Daar hebben we niets aan bijgedragen.

Paulus zegt dat in zijn brief aan de Efeziërs zo: *Wij waren dood in zonden en misdaden. Door genade zijn we behouden. Niet uit ons zelf.*

En Johannes hoorden we vorige week nog zeggen:

Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad en zijn Zoon gezonden heeft als een verzoening voor onze zonden.

Aan de bevrijding van ons leven hebben we geen enkele bijdrage geleverd.

Goede Vrijdag en Pasen betekenen dus dat Christus voor ons en buiten ons aan het werk is.

Maar Pinksteren betekent dat Christus bij ons binnengekomen is.

En in de verlost mens gaat Christus door zijn Geest aan het werk.

Hij komt de verwaarloosde en vervallen woning van ons leven binnen.

Hij deinst niet terug voor de chaos die Hij aantreft.

Hij loopt niet weg voor de smeerboel die wij ervan gemaakt hebben.

Hij laat zich niet afschrikken door de bedompte lucht van een huis waarvan deuren en ramen hermetisch op slot zaten.

Nee, Hij is juist gekomen of een frisse wind door ons levenshuis te laten waaien.

Om de boel op orde te brengen en de vuile troep op te ruimen.

Maar dat werk van vernieuwing, dat werk van heiliging van ons leven – dát gaat niet buiten ons om.

Daarbij schakelt Hij ons zelf in.

Hij hervormt ons verstand – we gaan anders tegen ons leven aankijken.

Wat we vroeger zo gemakkelijk goed praatten, is nu geen excuus meer voor ons.

Waar we eerst niet moeilijk over deden en wat volgens ons moest kunnen, daarvan zien we nu in dat we daar onze God mee beledigen en kwetsen.

Hij vernieuwt onze wil – we krijgen zin om de boel aan te pakken.

Er is vechtlust ontwaakt om er tegen aan te gaan en soms diep ingesleten verkeerde gewoonten te lijf te gaan.

Hij geeft ons nieuwe krachten – het lukt ons ook om hier en daar te breken met wat niet goed was.

We beheersen ons na die rotopmerking van onze zwager.

We laten de tv vaker uit om onze tijd te besteden aan een goed boek.

Het lukt ons tegenover anderen eerlijker te zijn over onze fouten.

We kunnen tegenslagen beter relativeren.

Zo mogen we Christus terugvinden in ons zelf.

Zo mogen we Hem herkennen in ons werken en overleggen.

Zo komen we Hem tegen in ons verdriet en in onze vreugde.

Ja, hoe zouden we Hem daar niet vinden, als Hij toch in ons wóónt?

Het is daarom dat de Catechismus ons laat letten op onze werken.

Niet om daaruit zeker te worden dat het dus wel goed zit tussen God en ons.

Want die zekerheid vinden we alleen in Gods liefde.

Dan geldt: *Door genade bent u behouden, door het geloof ... niet uit werken, opdat niemand roeme.*

Maar we mogen wel letten op de goede dingen die we doen, voorzover die getuigen van het feit dat Gods Geest in ons woont en ons regeert.

De Catechismus spreekt dan in navolging van de Bijbel zelf over *vruchten*.

Als wij merken dat er vruchten van Gods liefde in ons leven groeien, dan mag ons dat blij maken.

Die vruchten mogen voor ons een bewijs zijn, dat Gods Geest inderdaad in ons woont.

Dat we op diverse punten toch anders zijn geworden.

Dat we meer beantwoorden aan wat God van ons verwachten mag.

Ja, het kan ook zo zijn, dat we in bepaalde opzichten toch jammerlijk falen.

Dat we terugvallen in oude zonden, waarvan we hoopten dat we ze hadden overwonnen.

Maar dan mag ook het verdriet dat we daarvan hebben, terwijl we er vroeger onverschillig om doorleefden, gezien worden als een vrucht van Gods Geest.

Dan mag dat besef dat we God pijn hebben gedaan toch een teken zijn van een groei in gevoeligheid voor wat God van ons vraagt.

Zo mogen we in geloof dankbaar vaststellen dat Christus door zijn Geest inderdaad in ons woont.

En dat mag ons dan weer sterken in onze verwachting dat we op Gods hulp mogen rekenen in alle moeilijke situaties, waarin we Hem nodig hebben.

En zo worden we des te sterker aan God gebonden.

Wat we van God ervaren in de praktijk van ons leven, is dan een bevestiging van wat God ons in zijn Woord belooft.
Die belofte van God is het vaste fundament van ons leven.
Maar de ervaring van Gods werk in ons leven versterkt ons geloof in de betrouwbaarheid van Gods belofte.

Ja, die ervaring kan ons helpen en bemoedigen.
Immers, geloven is altijd een aannemen van dingen die we niet zien.
En dan ligt de twijfel vlak om de hoek.
Ik geloof in God, de Vader, die een goede wereld schiep.
Maar is het waar?
Komt alles uit zijn hand?
Wie garandeert me de waarheid van Genesis 1?
Ik geloof in Jezus Christus, geboren in een stal, gestorven aan een kruis, opgestaan in een tuin, ten hemel gevaren van een berg.
Maar wie is daar bij geweest?
En wie garandeert de echtheid van het Pinksterverhaal?
Zijn we niet achter prachtig verzonnen fabeltjes aangelopen?

Er is van dit alles maar één bewijs: er zijn mensen die door de Geest van Christus vruchten voortbrengen.
Het Woord spreekt van een goed begonnen wereld, die we niet meer zien omdat ze verloren ging.
Maar in de vruchten toont God ons de paradijsmens, door Hem geschapen in ware gerechtigheid en heiligheid.
In het evangelie worden ons Christus' verlossende daden verkondigd, waarvan wij ook niets hebben gezien.
Maar in ons eigen leven mogen we de genade zien die ons vrij maakt.
In het Woord spreekt God ons van de glorie van het nieuwe Jeruzalem dat komt en van de heerlijkheid van de nieuwe tijd – werkelijkheden die nog niemand heeft ervaren.
Toch is het geen sprookje, want in de vruchten van de Geest in mijn leven maakt God de krachten van die komende eeuw openbaar.
En God zegt: *Het is heus geen fantasie.*
U maakt u niet blij met een illusie, een droom.
Kijk maar in uw eigen leven naar de smakelijke vruchten van het Woord, dat u gelooft.
En dan, als ik de vruchten zie, word ik verzekerd van de werkelijkheid die ik geloof zonder te zien.

Maar, zegt de Catechismus, niet alleen u zelf, ook de mensen in uw omgeving.
Elk goed werk dat u doet, elke vrucht die u voortbrengt is voor uw omgeving een teken van God.
Niemand heeft ooit God gezien.
En sommigen vragen naar staaltjes van wijsheid als bewijs voor God.
Daarom is het evangelie voor hen dwaasheid.
Anderen vragen naar verbazingwekkende tekenen en wonderen om te kunnen geloven.
Daarom is de verkondiging van het kruis voor hen zwakheid.

Maar God bewijst, dat het evangelie Gods kracht is en Gods wijsheid.
Elk goed werk dat u doet, elke vrucht die in u wordt voortgebracht is een bewijs van de kracht van Gods zwakke evangelie.
De goede werken ruimen in de wereld de blokkades op.
Ze ontzenuwen de bedenkingen tegen de prediking.

Herinnert u zich nog het verhaal dat ik ooit vertelde van die Amerikaanse straatprediker?
Hij deed een dringende oproep tot bekering, toen er een vermaarde atheïst naar voren kwam.

En die atheïst daagde de prediker uit voor een debat over de waarheid van het christelijk geloof.

Dat is goed, zei de evangelist, op één voorwaarde!

U neemt op die avond twee mensen mee, die dankzij uw wijsheid andere en betere mensen zijn geworden.

En ik beloof u dat ik honderd mensen mee zal brengen die door het evangelie zijn veranderd.

Toen zei de atheïst: *Op die voorwaarde gaat het debat niet door.*

Zijn wijsheid moest het afleggen tegen de vernieuwende kracht van het evangelie.

Waarom moet ik goede werken doen?

Omdat Christus de hoogste liefde is.

Hij heeft de Vader volmaakt lief.

Zo brengt Hij ook mij tot het offer van mijn leven.

Hij heeft mij volmaakt lief.

Zo maakt Hij me zeker van de dingen die ik niet zie.

Hij heeft mijn medemensen lief.

Zo baant Hij door mijn goede werken voor mijn naaste de weg tot het kruis en tot God en ontzenuwt Hij de bezwaren tegen het evangelie.

Maar als ik die opperste liefde van Christus zie, juist wanneer Hij mijn hart vernieuwt tot de groei van de vruchten van de Geest, wat kan ik dan nog anders doen dan goede werken?

Dat is dan toch helemaal geen vraag meer?

Nee, dan kennen we diep in ons hart de vreugde van Gods wet.

AMEN.